

vens betingelser for dets foretagelse ikke er opfyldt. Patientklagenævnene er således kompetente til at tage stilling til, om betingelserne i § 5 er opfyldt, herunder også om en person er sindssyg eller i en tilstand, der ganske kan sidestilles hermed.

Patientklagenævnene må som udgangspunkt tilvejebringe de fornødne psykiatriske oplysninger gennem den erklæring, som overlægen udfærdiger til brug for klagesagens behandling i nævnet, og ved efter omstændighederne at stille uddybende spørgsmål til den behandlende læge, der møder i nævnet.«

Af ovenstående kan ganske tydeligt læses, at som loven er formuleret kan de psykiatriske patientklagenævn underkende diagnoser.

Eftersom det herværende patientklagenævn ikke alene flere gange har underkendt diagnoser på herværende hospital, men også på andet hospital har underkendt diagnosen hos en retspsykiatrisk patient, der var mentalobserveret, og hvis sag var bedømt af retslægeråd og domstol, er det således evident, at lægernes diagnoser kan underkendes af Det Psykiatriske Patientklagenævn i Vestsjælland.

Det er muligt, at vi er meget uheldige med patientklagenævnet i Vestsjællands Amt, men det er i al fald en fejl i loven, at et sådant, med en juridisk uddannet kontorchef, et lægemedlem fra Sind og en pensioneret praktiserende læge eller geriater i løbet af 1/2 til 1 times samtale med patienten kan underkende de diagnoser, som stilles af såvel praktiserende læger som psykiatriske speciallæger, og i yderste instans Retslægerådet trods eventuel langvarig observation.

Vi har behov for, at patienterne beskyttes bedre. Ikke mod psykiaterne, men mod patientklagenævnene.

I Sverige består patientklagenævnene af en dommer, og fire lægmænd udvalgt fra de politiske partier, ikke fra patientorganisationer. De har mulighed for at indkalde en psykiatrisk speciallæge til at vurdere erklæringer om patientens tilstand. De danske patienter må stille sig tilfreds med en discountløsning i form af kontorchefer, psykiatriske patientforeningsmedlemmer og læger, der tilfældigt har fået et ben.

Retssikkerheden er ikke tilstrækkelig god i Danmark, men rettens udøvelse er til gengæld billig, og til skade for patienterne har vi ikke ankemulighed, så patientklagenævnene kan lære af rettens afgørelser.

Da vi havde ankemulighed, ankede vi seks gange og fik medhold hver gang. Det holdt Patientklagenævnet på plads til fordel for patienterne.

Dianalund
Ole Bjørn Skausig

Svar:

Overlæge Ole Bjørn Skausigs indlæg giver mig anledning til følgende bemærkninger:

1. Det Psykiatriske Patientklagenævn består ifølge loven af statsamtmanden som formand og to medlemmer, der beskikkes af sundhedsministeren efter indhentet udtalelse fra De Samvirkende Invalideorganisationer, henholdsvis Den Almindelige Danske Lægeforening. Er statsamtman-

den undtagelsesvis forhindret i at deltage i et møde, fungerer statsamtmandens stedfortræder som formand for Patientklagenævnet, jf. Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 938 af 15. december 1998 om forretningsorden for de psykiatriske patientklagenævn § 3, stk. 2.

2. Jeg er selvfølgelig ikke uden forståelse for, at Patientklagenævnets ophævelse af et lægeordineret tvangsindgreb over for en patient med en psykisk lidelse kan virke som en tilsidesættelse af et lægefagligt skøn. Men det er nu engang Patientklagenævnets opgave at administrere området i overensstemmelse med de af Folketinget vedtagne bestemmelser til sikring af patienternes rettigheder.

Vibeke Larsen
Statsamtmand i Statsamtet Vestsjælland

RETTELSE

I artiklen »Er der indikation for at behandle biokemisk eutyroide men klinisk hypothyroide individer med thyroideahormon« i Ugeskrift for Læger (2002;164:6086) er der angivet forkert måleenhed. Sætningen med den rigtige måleenhed bringes igen nedenfor.

»I et nyere randomiseret, dobbeltblindt placebokontrolleret overkrydsningsforsøg med levothyroxin til eutyroide patienter med symptomer på hypothyrose undersøgte Pollock *et al* (5) effekten af 100 µg levothyroxin dagligt eller placebo i tre måneder«.

Forlaget beklager fejlen.

Redaktionen

AKADEMISKE AFHANDLINGER

Steffen Hamann:

Molecular mechanisms of water transport in the eye – with emphasis on the retinal pigment epithelium

Ph.d.-afhandlingen består af fem originalartikler og en sammenfattende oversigt. Arbejdet er udført på Medicinsk Fysiologisk Institut, Panum Instituttet, og udgår herfra og fra øjenafdelingen, H:S Rigshospitalet.

Størstedelen af øjet består af vand, og øjets vandbalance spiller en væsentlig rolle i synets fysiologi og patofysiologi. Dog ved man kun lidt om de molekylære mekanismer, som ligger til grund for øjets vandbalance. Afhandlingens formål var således at karakterisere øjets vandtransport, molekylært, anatomisk og funktionelt, med specielt sigte på øjets epitel.

Ved hjælp af immunhistokemiske undersøgelser har vi kortlagt de forskellige isoformer af vandkanaler (aquaporiner) i øjet. Vi fandt at aquaporinerne 1, 3, 4 og 5 var selektivt udtrykt i forskellige øjenepiteler, hvilket kunne tyde på specifikke fysiologiske funktioner af de enkelte isoformer.

I mikrospektrofluorometristudier har vi i dyrkede celler fra retinalt pigmentepitel (RPE) fra mennesker og grise målt to parametre: ændringer i intracellulært pH og ændringer i cellevolumen. Vi fandt, at transporten af vand over den apikale (retinale) membran var direkte koblet til transporten af H⁺ og laktat i et H⁺-laktat-H₂O-kotransportprotein. Da lignende kotransportproteiner findes i plasmamembranerne i alle øjets vandtransporterende epiteler, giver kotransportørerne og aquaporinerne tilsammen en realistisk model for transport af vand over øjets epiteler. Perspektiverne af disse fund vil blive diskuteret. Fremtidige studier vil blandt andet beskæftige sig med farmakologisk regulering af vandtransporten, som f.eks. vil være relevant i forbindelse med behandling af nethindeødem.

Forf.s adresse: Medicinsk Fysiologisk Institut, Panum Institutet, Københavns Universitet, Blegdamsvej 3, 2200 København N.

E-mail: shamann@mfi.ku.dk

Forsvaret finder sted den 23. januar 2003, kl. 13.00, Hannover Auditoriet, Panum Institutet.

Bedømmere: *Jorge Fischbarg, USA, Toke Bek og Steen Dissing.*
Vejledere: *Thomas Zeuthen, Morten la Cour og Jan Ulrik Prause.*

BOGANMELDELSER

Redaktør: *Merete Nordentoft*

Jensen K. Bekæmpelse af infektionssygdomme. Statens Serum Institut 1902-2002

Jubilæumsskrifter er normalt af begrænset interesse for andre end personer med relationer til den pågældende institution.

Det er imidlertid lykkedes for tidligere overlæge ved Hvidovre Hospital, *Klaus Jensen*, at skrive en bog i anledning af Statens Serum Instituts 100-års jubilæum, der er interessant læsning for en lang videre kreds. Statens Serum Institut (SSI) beskrives ikke som bygninger og personer, men gennem dets betydning for bekæmpelsen af de store epidemiske sygdomme fra instituttets oprettelse til de nuværende aktiviteter. Teksten er rigt suppleret med billeder af betydningsfulde personer, bygninger, mikroorganismer, aktuelle avisudklip og beskrivende tegninger og grafer.

På de første ca. 200 sider, beskriver *Klaus Jensen* i et levende og letlæselig sprog de store epidemiske sygdomme som difteri, tetanus, tuberkulose, kopper og poliomyelitis, krydret med små, lokale historier. Det er også her de store koryfæer inden for mikrobiologi og infektionsmedicin og deres betydning for bekæmpelsen af epidemierne levende beskrives. Man får et glimrende indtryk af, hvor stor en rolle SSI og dets forskere har spillet inden for talrige områder af datidens infektionsbekæmpelse. Og ikke mindst *Thorvald Madsens* evne til at få nationale og især internationale

opgaver overdraget til SSI og til at få dem finansieret. Disse kapitler vil helt sikkert blive brugt igen og igen, når der skal forberedes forelæsninger.

Beskrivelsen af de sidste årtiers aktiviteter er blevet lidt mere summarisk og en anelse lærebogsagtig, langt mindre levende end de mere historiske kapitler. Man får et klart billede af, hvor forfatterens største interesse ligger, og at SSI har haft opgangs- og nedgangstider.

Jubilæumsskriftet er en letlæselig og interessant bog, der hører naturligt hjemme på hylderne hos mikrobiologer og infektionsmedicinere – ikke mindst på afdelinger med undervisningsforpligtelse. Men den er også spændende læsning for alle andre læger med den mindste interesse for infektionssygdomme i videste forstand og for medicinsk historie.

København: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 2002.

296 sider. Pris: 295 kr.

ISBN 87-17-03659-3

Finn Trunck Black

Christiansen I, Damkjær H, Sonne T. Rygning og rygestop – inspiration til professionel samtale

At kaste sig ud i rådgivning af inkarnerede storrygere om rygestop handler ikke kun om at besidde et medføleende hjerte, intuition og ikke mindst vovemod. Samtalen kan angribes mere eller mindre professionelt, og resultatet bliver – næppe overraskende – også derefter. Men hvad kendetegner professionel rådgivning? Det er emnet for denne bog.

Det er veldokumenteret, at kvalificeret rådgivning øger chancerne for rygeophør betydeligt. Nu foreligger den første danske lærebog om emnet, skrevet af tre erfarne psykologer, der gennem en årrække har haft tusindvis af samtaler med rygere, og som har været med til at uddanne i hundredvis af rygestopinstruktører.

En lang række væsentlige temaer behandles i bogen: rygningens psykologi, samtaleteknikker om rygeophør, rygeophørets psykologi, håb og rygestop, den motiverende samtale, samtalen med den unge ryger for blot at nævne nogle.

Afgørende for et vellykket rådgivningsforløb er at give plads for klientens overvejelser om fordele og ulemper ved rygning og rygeophør, og at styrke klientens afklaring og motivation. Der må således være en respekt for klientens valg, og rådgiveren må signalere tiltro til og understøtte klientens egen tro på, at rygningen kan lægges på hylden – for altid.